

Gondolatok a határzár tiltott átlépése bűncselekményről

I. BEVEZETÉS

2015-ben hazánkat gyakorlatilag váratlanul érte az a migrációs hullám, amely mind minőségében, mind pedig méreteit illetően új korszak kezdetét jelezte a migráció európai történetében. A 2015 nyarára tömegessé fejlődött bevándorlási hullámmal szemben a magyar kormányzat elsősorban hazánk biztonsága érdekében több pontból álló intézkedéscsomagot fogalmazott meg, melynek első lépcsőjét az ún. fizikai határzár kiépítése, és az annak megépítését elősegítő jogforrások megalkotása jelentette. Ezt követően második lépcsőben a magyar Parlament elfogadta a 2015. évi CXL. törvényt, amely a tömeges bevándorlás kezelésének jogi hátterét teremtette meg számos belső jogszabály módosítása révén. Természetesen a jogalkotó célja volt az is, hogy jogi eszközökkel védelmet nyújtson a már kiépített, illetve az esetlegesen jövőben kiépítésre kerülő fizikai határzárnak. Ahogyan a jogalkotó is rámutatott: „az állam határainak védelmét csak egyre komolyabb létesítmények, eszközök telepítésével tudja biztosítani. E létesítmények funkciója az állam önvédelmének kiteljesítése, egyben jelzése is annak, hogy az állam az önvédelem jogával élni kíván, és ezt a jogot tiszteletben kell tartani.”^[1]

A magyar jogalkotó fenti válaszlépése nem volt minden előzmény nélküli, hiszen 2015-ben a százezer lakosra jutó menedékkérők száma európai szinten hazánkban volt a legmagasabb a statisztikák szerinti 1797 fővel. Ehhez képest például Svédországban „csak” 1667, Ausztriában pedig mindösszesen 1028 főt regisztráltak.^[2] A számadatot azonban árnyalja a tény, hogy a menedékkérők jellemzően formális okok miatt adták be hazánkban kérelmüket, többnyire Nyugat-Európa irányába távoztak.

A hivatkozott törvény a magyar jogrendszer számos szegmensét érintő módosításnak tekinthető, mely funkciójából fakadóan – a teljesség igénye nélkül – nemcsak a büntetőjog és a büntető eljárási jog, hanem a migrációs politikával összefüggő jogszabályok, az államhatárról szóló törvény, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazására, valamint tartózkodására vonatkozó normákat is egyaránt

[1] Részlet a 2015. évi CXL. törvény általános jogalkotói indoklásából.

[2] Juhász – Molnár, 2016, 265.

módosította. Jelen tanulmányunk célja azonban ezek közül kifejezetten csak a Büntető Törvénykönyv Különös Részét érintő módosítás, illetve azon belül is a határozással kapcsolatos bűncselekmények közül a kriminálstatistikában leggyakrabban előforduló határozás tiltott átlépése bűncselekmény kritikai szempontú elemzése. Kritikai elemző írásunkat egy rövid jogtörténeti kitekintéssel nyitjuk annak érdekében, hogy a jogpolitika alakulása a hatályos szabályok elemzését megelőzően áttekinthető legyen.

II. ELŐZMÉNYEK

Az államhatár jogellenes módon történő átlépése hazánkban nagyon sokáig nem számított büntetendő magatartásnak. Első egységes büntetőjogi kódexünkben, a Csemegi Kódexben sem találhatunk ilyen rendelkezést.^[3] Érdekességként azonban kiemelésre érdemes, hogy a kihágásokat szabályozó 1879. évi XL. törvénycikk a közbiztonság sérelmére elkövetett kihágások között szabályozta a 70. § alatt azt a magatartást, amikor valaki jogerős kitiltás hatálya alatt az ország területére hatósági engedély nélkül visszatért.^[4] Látható, hogy a kezdeti időszakban a jogellenes belépés nem önmagában minősített kihágásnak, elkövetője csak kiutasított személy lehetett.

Egyfajta szigorítást eredményezett az 1940. évi XVIII. törvénycikk, melynek 10. §-a az útlevélügyről szóló 1903. évi VI. törvénycikk vonatkozó rendelkezését akként módosította, hogy vétségge nyilvánította a tulajdonképpen az útlevélhasználattal kapcsolatos jogi előírásokat megszegő módon történő határátlépést.^[5] A Csemegi Kódex Különös Részét is hatályon kívül helyező 1961. évi V. törvény azonban jelentősen módosított az addigi kriminálpolitikán, amennyiben a 203. § (1) bekezdése alapján hat hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni azt, aki az országhatárt engedély nélkül, vagy a hatóság félrevezetésével szerzett úti okmánnyal, vagy egyébként meg nem engedett módon lépte át. Érdekességként említendő meg, hogy a többek általi együttes elkövetést (ez

[3] Hautzinger, 2016a, 190.

[4] Tóth Judit, 2016, 225.

[5] A hivatkozott rendelkezés szerint: „vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, aki hamisított vagy más nevére szóló útlevelet vagy a határ átlépésére jogosító egyéb okiratot használ, azt másnak használatra átengedi, magáról vagy útítársáról hamis bejelentést tesz, a hatóságot a határ átlépésére való jogosultsága tekintetében félrevezetni törekszik, vagy a határt meg nem engedett módon lépi át, úgyszintén, aki az 1903:VI. tc. 2. §-a értelmében elrendelt útlevél kötelezettség esetében az ország területén, illetőleg annak meghatározott részében útlevél nélkül utazik vagy közlekedik. A határnak meg nem engedett módon való átlépése kihágás és tizenöt napig terjedhető elzárással büntetendő, ha a tettes a határ őrzésére kirendelt hatósági közeg felszólításának nyomban engedelmeskedik vagy a határon észrevétlenül történt átlépés után a legközelebbi magyar hatóságnál (hatósági közegnél) haladéktalanul önként jelentkezik, és mindkét esetben igazolja vagy hitelt érdemlő módon valószínűsíti, hogy érvényes útlevelet önhibáján kívül nem tudott szerezni és a magyar határ átlépésére súlyos egyéni körülményei kényszerítették.”

három, vagy annál több személy általi egyidejű elkövetést jelentett) a fegyveres elkövetés mellett minősítő körülményként, illetve a bűncselekmény elkövetésére irányuló előkészületet is büntetni rendelte a jogalkotó.^[6]

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatályba lépését követően a tiltott határátlépés fenti tényállásán gyakorlatilag csak minimálisan módosított. Az államhatár engedély nélküli, illetve meg nem engedett módon történő átlépése minősült ekkor alapvetően bűncselekménynek. A tényállás ezzel a tartalommal egészen 1990. január 1-ig volt hatályban, amikortól kezdve – annak 2002. április 1-jével történő hatályon kívül helyezéséig^[7] – tulajdonképpen az csak a fegyveres elkövetéssel, mint elkövetési móddal egészült ki.

A határvédelemmel kapcsolatos büntetőjogi fellépés igénye – mint ahogyan arra már a bevezetőben is utaltunk – 2015-ben jelent meg ismételten. Az állam hatékonyabb védelmét biztosító, az állami önvédelem elvének hangsúlyt adó kiépített fizikai határzár büntetőjogi védelmét a 2015. évi CXL. törvénnyel teremtette meg a magyar jogalkotó. Minthogy a cél az ún. külső határokon kiépített új típusú határvédelem hatékonyságának fenntartása, valamint a személyi biztonsághoz való alapvető jog garantálása – ezzel kapcsolatosan pedig az állampolgárok biztonságérzetének javítása^[8] –, és annak megakadályozása volt, hogy hazánk tranzit országgént funkcionáljon,^[9] a jogalkotó a határzárat kijátszani szándékozó, illetve a hatékony védelem fenntarthatóságát veszélyeztető magatartások körét a büntető anyagi jog hatálya alá helyezte. Más kérdés, hogy ezt a kriminalizációt a jogirodalomban számos kritika érte, melyek alapvetően abba az irányba mutatnak, hogy az illegális migráció elleni hatékony fellépést egyrészt a legális migrációt szabályozó normák következetes érvényre juttatásával, másrészt pedig az idegenrendészeti jog területén lehet megvalósítani.^[10] Utóbbi a büntetőjog ultima ratio jellegének hangsúlyozása mellett tartják kiemelendőnek az egyes szerzők. Ezzel szemben azonban a magyar jogalkotó kriminálpolitikai megfontolásait a fentiekben említett, eltérő tényezők motiválták a büntetőjogi tényállások megalkotása során.

A büntetőjogi szankcionálás alapvető eszköze három új, 2015. szeptember 15-től hatályba lépett tényállás lett: a határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §), a határzár megrongálása (Btk. 352/B. §), valamint a határzárral kapcsolatos építési munka akadályozása (Btk. 352/C. §). A továbbiakban a bevezetőben megfogalmazott cél mentén haladva a határzár tiltott átlépése tényállásával foglalkozunk részletesebben.

[6] Szintén érdekes, hogy a tiltott határátlépés feljelentésének elmulasztása is bűncselekménynek minősült az 1961. évi V. tv. 206. §-a alapján.

[7] Immáron az, mint ahogyan arra korábban már utaltunk is, a szabálysértési törvényben kerül szabályozásra.

[8] Hautzinger, 2016b, 306–310.

[9] Madai, 2016, 245.

[10] Lásd e körben bővebben: Tóth Mihály, 2015; Amberg, 2016, 213.; Hautzinger, 2015, 50.

III. KRITIKAI GONDOLATOK

A tényállás a hatályos Btk-ban az alábbiak szerint kerül szabályozásra:

„352/A. § (1) Aki Magyarországnak az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény által védett területére a létesítményen keresztül jogosulatlanul belép, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

- a) fegyveresen,
- b) felfegyverkezve,
- c) tömegzavargás résztvevőjeként követik el.

(3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt fegyveresen vagy felfegyverkezve tömegzavargás résztvevőjeként követi el, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a (2) vagy (3) bekezdésben meghatározott bűncselekmény halált okoz.”

A határozással kapcsolatos bűncselekmények közül ezen tényállás került a leggyakrabban a jogalkalmazók elé. A Belügyminisztérium Koordinációs és Statisztikai Osztály által közzétett statisztikai lista adatai szerint^[11] 2015-ben 914, 2016-ban 2843, 2017-ben 22, míg 2018. június 30-ig mindösszesen 8 esetben regisztráltak a hatóságok határzár tiltott átlépése bűncselekményt. Az adatok jól mutatják, hogy a műszaki határzár telepítését követően egészen a migrációs útvonal balkáni átrendeződéséig jelentős ügyszámban kellett a hatóságoknak intézkedniük az ezen bűncselekményt elkövetőkkel szemben. Ugyanakkor a balkáni útvonal átrendeződését is jelzik a számok, hiszen 2017-től kezdődően folyamatosan csökkenő tendencia tapasztalható a regisztrált bűncselekmények számát illetően.

A tényállás védett jogi tárgya alapvetően az államhatár rendjének,^[12] illetve az azt biztosító létesítményeknek a védelme. Ennél fogva a bűncselekmény csak abban az esetben követhető el, ha az adott személy ilyen, a védelmet biztosító létesítményen keresztül kíván jogellenesen hazánk területére belépni. A jogirodalomban a tényállással összefüggésben körvonalazódni látszik az az álláspont, mely szerint a jogalkotó a belépés „jogosulatlan” voltát a tényállás szintjén szükségtelenül hangsúlyozza, tekintettel arra, hogy a fizikai védelmet is biztosító létesítményen történő belépés fogalmilag csak jogosulatlan lehet.^[13] Ez az állítás első „ránézésre” megalapozottnak tűnhet, hiszen valóban nehezen indokolható az ország területére belépni szándékozó személy oldaláról a jogszerűség a belépés ezen módjának választása esetén. Ugyanakkor álláspontunk szerint a „jogosulatlan” kitétel tényállási elemként történő megkövetelése éppen a Schen-

[11] Forrás: <https://bsr-sp.bm.hu>

[12] Király, 2016, 273.

[13] Madai, 2016, 252.

geni Kódex^[14] rendelkezései okán indokolt. A Kódex ugyanis a fentiekben már ismertetett 5. cikk (1) bekezdésében rögzíti, hogy a külső határokat milyen módon lehet jogszerűen átlépni, ugyanakkor kivételeket is felállít e körben. Az 5. cikk (2) bekezdése rögzíti azokat a kivételes eseteket, amikor az erre a célra kijelölt határátkelőhelytől eltérő helyen – akár tehát védelmi létesítményen keresztül – is engedélyezhető az átlépés, azaz az nem lesz jogszerűtlen.^[15] Ezzel technikailag a Kódex egy jogellenességet kizáró körülményt szabályoz, melyet a magyar hatóságoknak is értelemszerűen figyelembe kell venniük. Bár alapvetően a Btk. rendszertől nem lenne idegen, ha a jogosulatlan szó nem szerepelne a tényállásban, és külön jogi normában lenne meghatározva a jogellenességet kizáró körülmény,^[16] azonban – figyelembe véve a tényállás megszületése mögött rejlő jogpolitikai indokot is – önmagában nem kifogásolható dogmatikai szempontból, hogy a belépés jogszerűtlenségét tényállási szinten is érzékelteti a magyar jogalkotó.

Egyetértve *Madai Sándor* álláspontjával, az már nagyobb probléma, hogy a tényállásban elkövetési tárgyként értékelt „államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény” fogalmát a jogalkotó a Btk.-ban nem határozta meg. Hiszen ilyen létesítmény nemcsak önmagában a műszaki határázár lehet. Minthogy létesítményről beszél a törvényi tényállás, az nyilvánvaló, és különösebb értelmezést sem igényel, hogy a határt természetes úton, vagy formában védő akadályok nem tekinthetők ilyen „létesítménynek”. *Király Balázs László* álláspontja szerint ilyen létesítmény alatt kell érteni: „a mesterséges, kifejezetten a határvédelem céljából épített, vagy telepített fix, illetve mobil létesítményeket. Ez lehet kerítés, kordon, mobil konténer, telepített drótakadály, fix vagy mobil ellenőrző-áteresztő pont.”^[17] A 2015. évi CXL. törvény 31. §-ához fűzött jogalkotói indokolás szerint az illegális bevándorlás elleni hatékony védelmet szolgálja a déli határszakaszra telepített védelmi létesítmény, melynek indokolt büntetőjogi védelmet nyújtani. Amennyiben a tényállás elkövetési tárgyát ebből a szempontból értelmezzük, akkor azt mondhatjuk, hogy az állam által újonnan telepített védelmi létesítményt kell az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény alatt érteni. Így álláspontunk szerint nem a jogalkalmazóra kellene azt a jogalkotónak bízni, hogy a törvényi indokolás alapján mit lehet ilyen védelmi létesítményként értékelni, hanem a három határvédelmi tényállást követően egy értelmező rendelkezés beiktatásával lehetne azt egyértelműsíteni. Az ilyen államhatár rendjét védő létesítmények legpontosabb leírását álláspontunk szerint az államhatárról szóló 2007. évi

[14] Az Európai Parlament és Tanács 2016/399 sz. rendelete a Schengeni határ-ellenőrzési kódexről.

[15] A Schengeni Kódex 5. cikk (2) bekezdése alapján az eltérő helyen, vagy a nyitvatartási időn kívül történő belépés lehetősége engedélyezhető egyedi különleges igény alapján, amennyiben az a tagállam közrendjével, belső biztonsági előírásaival nem ütközik, valamint egyének, illetve akár csoportok esetében is előre nem látható szükséghelyzet bekövetkezése esetén. Ezen kivételekre utal többek között az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. tv. 11. §-a is.

[16] Így például az emberölés, vagy a magzatelhajtás kapcsán sem szabályozza a jogalkotó, hogy csak a jogellenes elkövetés bűncselekmény, ugyanakkor az dogmatikailag teljesen egyértelmű.

[17] *Király*, 2016, 275.

LXXXIX. törvény 1) § .5) bekezdése tartalmazza, mely alapján egy egyszerű utaló diszpozícióval a kérdés megválaszolható lenne a Btk. szintjén is. Javaslatunk ezért a Btk. Értelmező Rendelkezéseit szabályozó részének kiegészítése egy új jogalkotói definícióval, melyet a következők szerint lehetne megadni: „Államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény: az államhatárról szóló 2007. évi LXXXIX. törvény 5. § (1) bekezdése szerinti létesítmény.”

A határzár tiltott átlépése bűncselekmény alapesetét tekintve annyiban nem osztja a további határzárás bűncselekmények jogi sorsát, hogy az nem tekinthető szubszidiárius tényállásnak. Érdemes tehát álláspontunk szerint azzal is foglalkozni, hogy indokolt-e a szubszidiaritás mellőzése ezen bűncselekmény vonatkozásában akkor, amikor a jogalkotó azt következetesen alkalmazza a másik két hasonló jogpolitikai indok által vezérelten megalkotott törvényi tényállás esetében. A kérdés megválaszolása érdekében érdemes kiindulni abból, hogy a jogalkotó célja egyértelműen az volt, hogy az ellenőrizetlen illegális bevándorlást ellenőrzött körülmények közé helyezze, azaz elérje, hogy a főként a balkáni migrációs útvonalon Európába igyekvő személyek az arra kijelölt átkelési pontokon, szabályosan lépjenek be az ország területére. Ennek a jogpolitikai célnak a dominanciáját egy, a másik két határvédelmi tényállásban alkalmazott „ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg” fordulat alapvetően gyengítette volna. Illetve még inkább igaz ez, amennyiben a szubszidiaritás másik ismert formája került volna alkalmazásra a tényállásban. Álláspontunk szerint – figyelembe véve a jogpolitikai indokokat is – önmagában nem kifogásolható, hogy a jogalkotó a határzár tiltott átlépése tényállásában mellőzte a szubszidiaritásra vonatkozó fordulatokat.

A bűncselekmény elkövetője tekintetében a törvény általános alanyt használ, ezért a szakirodalom arra utal, hogy a határzár tiltott átlépése közönséges bűncselekmény, azaz *delictum commune*.^[18] Ez természetesen azt is jelenti, hogy alanya nemcsak az illegális bevándorlási hullám tagja, hanem ahhoz nem tartozó, akár magyar állampolgár is lehet. Ugyanakkor álláspontunk szerint nem mindenki lehet elkövetője ennek a bűncselekménynek. Az egyik kivételt éppen a Genfi Egyezmény 31. cikk 1. pontja^[19] tartalmazza. Tudniillik a menekült státuszt nyert személyt az Egyezmény alapján sem lehet jogellenes belépése miatt büntetéssel sújtani. Másrészt érdekes kérdést vet fel a magyar állampolgárként történő elkövetés is. Az Alaptörvény „Szabadság és Felelősség” fejezetének XIV. cikke (2) bekezdése kimondja, hogy magyar állampolgár Magyarország területéről nem utasítható ki, és külföldről bármikor hazatérhet. Kérdés tehát, hogy az Alaptörvény felmenti-e a magyar állampolgárt akkor, ha a védelmi létesítményen kereszt-

[18] Lásd e körben például: Madai, 2016, 249.; Király, 2016, 276.; Sinku, 2018, 634.

[19] „A Szerződő Államok az országba való jogellenes belépésük, vagy tartózkodásuk miatt nem sújtják büntetéssel azokat a menekülteket, akik közvetlenül olyan területről érkeztek, ahol életük vagy szabadságuk az 1. Cikkben foglalt meghatározás értelmében veszélyeztetve volt, és akik engedély nélkül lépnek be területükre, illetve tartózkodnak ott, feltéve, hogy haladéktalanul jelentkeznek a hatóságoknál és kellőképpen megindokolják jogellenes belépésüket, illetőleg jelenlétüket.”

tül jogellenesen lép be saját hazája területére. A válasz álláspontunk szerint erre a kérdésre egyértelműen nemleges, ugyanis az Alaptörvény csak a visszatérés jogát biztosítja, annak módja tekintetében azonban nem biztosít korlátok nélküliséget a magyar állampolgárok számára. Ezért a magunk részéről egyetértünk azzal az uralkodó állásponttal, mely szerint Magyarország állampolgára is elkövetheti az elemzett bűncselekményt.

A bűncselekmény minősített eseti rendszere lépcsőzetesen épül fel, ahol alapvetően négy tényállási elemként értékelt körülménynek van relevanciája: a fegyveres, illetve a felfegyverkezve történő elkövetésnek, a tömegzavargás résztvevőjeként történő elkövetésnek, valamint a halálos eredmény bekövetkezésének. Felmerül ezzel kapcsolatosan a kérdés, hogy alapvetően indokolt volt-e ezeknek a súlyosabb minősítést megalapozó körülményeknek az alkalmazása a jogalkotó részéről, vagy sem. Rögzítettük, hogy a jogalkotó célja a tényállás megalkotásával egyrészt az államhatár, másrészt pedig az azt védeni hivatott létesítmények védelmének biztosítása volt, követve a jogalkotói indokolást. A bűncselekmény jellemzően vagy a fizikai határázár megrongálása révén valósul meg a gyakorlatban – ritkábban az azon történő dolog elleni erőszak alkalmazása nélküli átkeléssel –, vagy pedig már megrongált határszakaszon történő jogszerűtlen belépéssel. Bármelyikről is van szó, az elkövető – ha tart is magánál valamilyen eszközt – azt alapvetően a fizikai akadályok leküzdése érdekében teszi. Azaz általában az elkövető az adott – akár az élet kioltására is alkalmas eszközt – nem az ellenállás leküzdése, vagy megakadályozása érdekében tartja magánál,^[20] még ritkább az ilyen, a fegyveres elkövetést megvalósító eszközt magánál tartva, vagy annak utánzatával történő fenyegetés keretei közötti jogellenes határátlépés. Az ilyen, alapvetően szűrő, vagy vágó eszközök használata a fizikai akadály megszüntetését, azaz a határázár megszakítását, megbontását célozza, nem pedig egy feltételezett, harmadik személy által kifejtett ellenállás leküzdését, vagy megakadályozását. A fentiek okán álláspontunk szerint a fegyveres, illetve a felfegyverkezve történő elkövetésnek, mint minősítő körülménynek nem az elemzett határvédelmi tényállás kapcsán van, illetve lehet jelentősége, hanem a határázár tiltott átlépésével általában anyagi halmazatban álló más bűncselekmény vonatkozásában (pl. felfegyverkezve elkövetett hivatalos személy elleni erőszak, vagy a robbanóanyaggal, robbantószerrel visszaélés, lőfegyverrel visszaélés bűncselekményei kapcsán). A két minősítő körülmény megtartásának ezért álláspontunk szerint nincs megalapozott indoka.

A határázár megrongálásával elkövetett tiltott átlépéssel kapcsolatosan a szakirodalomban felmerült az az álláspont, mely szerint ilyen esetben a két bűncselekmény – a határázár megrongálása, valamint a határázár tiltott átlépése – egymással csak látszólagos anyagi halmazatban áll. Így az elkövetőt a határázár megrongálása

[20] Utalunk itt a 24/2007 Bkv-ben foglaltakra is, mely szerint az elkövető, ha az élet kioltására alkalmas eszközt nem az ellenállás leküzdése, megakadályozása érdekében tartja magánál, cselekménye nem is minősülhet felfegyverkezve elkövetettnek. Lásd erről bővebben: Minkó-Miskovics, 2018, 75–76.

miatt kell felelősségre vonni, tekintettel arra, hogy az ezt követő jogellenes belépés már csak az iménti bűncselekmény büntetlen utócselkményének minősülhet.^[21] Ennek okát a szerzők abban látják, hogy a határázaron történő tiltott átlépés már azt a jogsérelmet, amit annak megrongálása okozott, nem tudja tovább fokozni.^[22] Ugyanakkor álláspontunk szerint a fenti esetben az elkövető oldaláról inkább a határázaron történő belépés szándéka a domináns, melyhez képest annak megrongálása csak eszköz. Ennek okán indokolt lenne a határázár tiltott átlépésének tényállásához kapcsolt minősített eseti rendszer átgondolása során a súlyosabb minősülést megalapozó körülmények szintjén is reagálni ezen – egyébként a gyakorlatban is gyakran előforduló – esetre, ezzel is egyértelműsíteni a két tényállás egymás közötti viszonyát illetően azt, hogy a határázár tiltott átlépésének bűncselekménye alapvetően a Magyarország területére történő jogellenes belépési szándékra reagál, míg a határázár megrongálása a létesítmény épségét hivatott szolgálni. Ennek alapján álláspontunk szerint szükséges lenne a határázár tiltott átlépésének tényállásának minősített eseteit akként módosítani, hogy a fegyveres és a felfegyverkezve történő elkövetést mellőzve azt kiegészíteni „az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény illetve eszköz megrongálása, vagy megsemmisítése révén” fordulattal.

A gyakorlat szintén rámutatott arra, hogy sok esetben több személy egyszerre kísérelt meg a határázaron átjutva Magyarország területére belépni. Az elkövetők nagyobb száma önmagában olyan körülmény, amely az ilyen esetek társadalomra veszélyességét fokozza a „magányos elkövetőkhöz” képest, mely miatt a szervezett elkövetésnek nagyobb nyomatókat kellene adni a tényállásban is. E körben álláspontunk szerint a tömegzavargás résztvevőjeként fordulat helyett – mely a gyakorlatban egyrészt igen ritkán fordult elő, másrészt pedig a súlyosabb minősültség az általunk javasolt társas bűnelkövetési alakzat beemelésével is megvalósítható lenne – a csoportos elkövetésnek kellene a minősített eseti rendszerben nyomatókat adni azzal, hogy amennyiben szükségesnek tartja a jogalkotó, akár a fent javasolt új minősítő körülménnyel ötvözve is lehetne alkalmazni. A jelenleg szabályozott, a halálos eredménynek jelentőséget tulajdonító Btk. 352/A. § (4) bekezdésében foglalt esettel a magunk részéről nem értünk egyet, annak rendkívül hipotetikus jellege okán. A határázár tiltott átlépésével okozati összefüggésben ugyanis gyakorlatilag más személy életét kioltani még gondatlanul is nehezen képzelhető el fogalmilag. Emellett pedig a fentiek szerint átrendezni javasolt minősített eseti rendszerben ezen körülmény álláspontunk szerint értelmét is veszítené.

Nézetünk szerint ezért a gyakorlatot jobban leképező minősített eseti rendszer az alábbiak szerint kerülhetne szabályozásra a határázár tiltott átlépése kapcsán: „(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

[21] Király, 2016, 280.; Sinku, 2018, 635.

[22] Belovics, 2018, 414–415.; Gellér – Ambrus, 2017, 486–488.

a) az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény, illetve eszköz megrongálása, vagy megsemmisítése révén,

b) csoportosan követik el.

(3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény, illetve eszköz megrongálása vagy megsemmisítése révén csoportosan követi el, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

A fenti szabályozás egyrészt valós összhangban lenne a gyakorlattal, másrészt a tényállás ezen módosításával nem veszítené el azon jogpolitikai funkcióját, mellyel 2015-ben a jogalkotó azt felruházta.

IRODALOM

- Amberg Erzsébet (2016): Migráció, büntetőjog, ultima ratio. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *A migráció bűnügyi hatásai*. Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 203–214.
- Belovics Ervin (2018): *Büntetőjog I. Általános Rész*. HVGORAC Lap-, és Könyvkiadó Kft, Budapest 2018. 414–415.
- Gellér Balázs – Ambrus István (2017): *A magyar büntetőjog általános tanai I*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 486–488.
- Hautzinger Zoltán (2015): Az irreguláris migráció büntetőjogi aspektusai. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *Migráció és rendészet*. Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 49–68.
- Hautzinger Zoltán (2016a): Büntetőjogi tényállások a külföldiség és a migráció vonzásában. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *A migráció bűnügyi hatásai*. Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 181–202.
- Hautzinger Zoltán, (2016b): Félelem az idegentől. In: Finszter Géza – Kőhalmi László – Végh Zsuzsanna (szerk.): *Egy jobb világot hátrahagyni [...] Tanulmányok Korinek László Professzor tiszteletére*. PTE ÁJK, Pécs, 306–310.
- Juhász Attila – Molnár Csaba (2016): Magyarország sajátos helyzete az európai menekültválságban. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): *Társadalmi riport 2016*. TÁRKI, Budapest, 263–285.
- Király Balázs László (2016): Gondolatok a határárral kapcsolatos bűncselekményekről. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *A migráció bűnügyi hatásai*. Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 271–287.
- Madai Sándor (2016): A „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet” kezelésének büntető anyagi jogi eszközei hazánkban. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *A migráció bűnügyi hatásai*. Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 245–257.
- Minkó-Miskovics Mariann (2018): *A „fegyveresen” és a „felfegyverkezve” minősítő körülmények megjelenése a magyar, a német és az osztrák büntetőjogban*. PhD értekezés (Debrecen).
- Sinku Pál (2018): *A közigazgatás rendje elleni bűncselekmények*. In: Belovics Ervin – Molnár Gábor – Sinku Pál: *Büntetőjog II. Különös Rész*. Hatodik, hatályosított kiadás, HVGORAC Lap- és Könyvkiadó Kft, Budapest.

- Tóth Judit (2016): Hatékony, arányos, visszatartó? Az engedély nélküli határátlépés szankcionálása. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): *A migráció bűnügyi hatásai*. Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 215–227.
- Tóth Mihály (2015): A menekültkérdés kriminalizálása. *Élet és Irodalom* LIX. évf. 38. szám, 2015. szeptember 18.

Markoláb (2017)